

Ob koncu sledi izčrpen katalog anonimnih novcev, vendar avtorjev namen ni bil izdelati korpus teh novcev, saj je velik del materiala v nedostopnih privatnih zbirkah.

Pred seboj imamo delo, neobhodno za vsakega numizmatika, ki se bo kdajkoli loteval nadaljnega študija teh novcev, gotovo pa bo

dobrodošlo tudi zgodovinarjem, ki se poglobljajo v minuciozne probleme tega kratkega a burnega obdobja, saj obravnavani numizmatični material lepo dopolnjuje sliko, ki jo dobimo iz literarnih virov za ta čas (Suet., Plut., Tacit, Dio).

Peter Kos

MARIA TERESA MARABINI MOEVS: *The Roman Thin Walled Pottery from Cosa (1948—1954)*, *Memoirs of the American Academy in Rome*, Volume XXXII, American Academy in Rome 1973, 324 strani, 104 tabel in 1 tipološka zloženka.

V svoji knjigi je M. T. Marabini Moevs obdelala v literaturi doslej malo upoštevano in dokaj slabo obdelano keramično gradivo: posodice tankih sten. Keramika tankih sten se je v terminologiji arheološkega jezika začela uveljavljati zelo pozno. Prvi jo je tako poimenoval N. Lamboglia pri obdelavi grobiščnega gradiva ticiškega kompleksa (N. LAMBOGLIA, *Recensioni di C. Simonett: Tessiner Gräberfelder, Rivista di studi Liguri* 9, 1943). Keramika tankih sten je industrijsko, v kalupih izdelana majhna posoda izredno tankih sten. Tako gracilne stene niso prenesle velikih dimenzij, zato so te posodice večinoma majhne in po velikosti ne presega izdelkov terre sigillate. Zaradi industrijske izdelave, ponavljanja ornamentov in oblik, razširjenosti, so te posodice, zraven terre sigillate, dragocen vir za kronološko determinacijo antičnih plasti in grobov.

M. T. Marabini Moevs je v svoji knjigi obdelala vso keramiko tankih sten z najdišča Cose v Italiji, ki je bila odkopana od leta 1948 do 1954. Njena analiza sloni na kronološkem prikazu, ki temelji na dokumentaciji odkopanih plasti, ki so datirane z novci ali pa s terro sigillato. Kronološko analizo dopolnjuje tipološka razporeditev gradiva.

Poglavje »Obdobje republike« (str. 33—209) obsega tri temeljna podpoglavja. V prvem avtorica razdeli gradivo v »analizo geneze« — izvora keramike tankih sten, v katerem upošteva pred-

vsem podedovanost prazgodovinskega obdelovanja posod in pa helenistično tradicijo izdelave. V drugem podpoglavju obdeluje posodje republikanskega obdobja. V tem obdobju avtorica loči 29 oblik posod, ki pa bazirajo predvsem na prazgodovinskem oblikovnem izročilu — situli. V tretjem podpoglavju je obdelana črna premazana keramika, ki jo avtorica loči po obdobjih, od Avgusta do zgodnjega Klavdijskega obdobja.

V zadnjem poglavju obravnava avtorica gradivo s časovno zaključene plasti klavdijsko neronianskega obdobja. Poglavje je razdeljeno na dva dela, kjer razčlenjuje tipološko različni na dva dela kjer razčlenjuje tipološko različni zvrsti keramike tankih sten: neglazirano in glazirano posodje. Keramika v tem poglavju je tudi temeljnega pomena za študij keramike tankih sten z našega ozemlja. Direktna analogije lahko najdemo tako v posodicah s peskasto površino, z ornamentom kolesčka v pasovih in v posodicah z ornamentom barbotina.

Sledi katalog 492 fragmentov in nekaj celih posodic z najdišča Cose. Dodan je tudi indeks gradiva glede na tipološko razporeditev keramike. Od 492 predmetov je avtorica uspela izluščiti kar 75 oblik!

Knjigo dopolnjuje še indeks posameznih opomb, ki se nanašajo na katalog predmetov, risbe in fotografije posameznih fragmentov in posodic z najdišča Cose. Na dvanajstih tabelah (Pl. 92—104) je dodana keramika z različnih tujih najdišč, ki je avtorici služila za primerjavo.

Knjigo zaključuje tabela z osnovnimi 75 oblikami keramike tankih sten z najdišča Cose.

Ljudmila Plesničar

Inscriptiones extra fines Pannoniae Daciaeque repertae ad res earundem provinciarum pertinentes, collegit adnotationibusque instruxit ARPADUS DOBÓ, Budapest 1975⁴, Akadémiai kiadó.

V letu 1975 smo dobili 4. dopolnjeno izdajo zbirke napisov, ki zadevajo rimski provinci Panonijo in Dacijo, a so najdeni izven njunih meja. Uredil jo je Árpád Dobó. Že dobra štiri

desetletja je nepogrešljiv pripomoček zgodovinarjem za študij rimskega obdobja v Podonavju. Prvič je izšla l. 1932 kot 1. zvezek 1. serije *Dissertationes Pannonicae*, vendar je bil material, ki zadeva provinco Dacijo priključen šele v 2. izdaji v isti zbirki 1940. V zasnovi nova izdaja ne prinaša sprememb. Upoštevani so tako latinski kot grški napisi. Provinci Panonija in Dacija sta obravnavani ločeno, dela imata enako notranjo razdelitev: 1. *Milites*